

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)
Ἡ παρὰ, μέσ' στή σπηλιά του Νταλαβέρη, παρουδοῦσε.

Πρῶτα τόφερον ὁ Ντάνας, με τὴ βαριά του, τὴ βραχνή φωνή, καὶ ὅσοτετα τόλαιοναν οἱ ἄλλοι, στή σειρὰ, καὶ τὸ ξαναγύριζαν ἀπ' ὀλες πὶς μεριάς, θρηνητικά, μονότονα, με πάθος — με τὰ γελοιομένα τους τὰ μάτια, σάν κερφομένα σ' ἕναν ἐφιάλτη, με τὶς μεγάλες κόρες τους ἀκίνητες, σὰ φλογισμένες ἀπὸ μὴν ἀνείτοιχη λαχτάρα, σάν ἀπολιθομένους σὲ μὴν ἔκσταση, σὰ φαγομένους καὶ περτολημένους ἀπὸ κάποιους ἔξαιλλους καὶ μαύρους πυρετούς :

ΑἰΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΡΟΜΑΤΖΑ

ΤΟΥ Κ. ΝΑΠΟΛ, ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

ΤΟ ΤΑΜΑΤΗΣ

ΑΝΘΟΥΛΑΣ

λός, ξερακιανός, μαυριδερός. Μόλις μπίσαν μέσα τὰ παιδιά, γύρισε, τὰ κοιτάξε, καὶ ἔλεπτα ξανάγχισε τὴ σκοτεινὴ δουλιὰ του. Ὁ Νότης τότε σίμωσε, καὶ κάπι τοῦ κρηθίωσε στ' αὐτὴ. Κι' ὁ ἀγθροπος, χαμῆλωσε καὶ κείνος τὴ φωνή, καὶ κάπι ἀποκρίθηκε, σὲ τόνο θλιωμένο. Κ' ἔλεπτα ξανάγχισε δυνατὰ :

— Ἄσ' τη νὰ κοιφερέσαι, τὴν παλαῖσσοκαμένη... Αὐτὴ δὲν παίρ-

νει ἀπὸ λόγια, νὰν τὸ ξέρεις !

— Γιατί, γὲ Κόλια ; Δὲ θὰν τὴς ξηγήθηρες καλὰ !

— Ἐγὼ δὲν τὴς ξηγήθηκα καλὰ ; Ἀλλὰ, ἔννοια σου, καὶ δὲ θὰν τὴς περάσει... Θὰν τὴς στήσω ἄλλη μηχανή ! Ποῦ θὰ μοῦ πᾶει ; Δὲ θὰ μοῦ γλυτώσει ! Θὰν τὴς ἀλλάξω τὸν ἀδόξατο, τὴς βρομίας ! Νὰ μὴ με λένε Μπακουρέλια, θὰν τὸ δεις...

Ἐφίτσε χάμου, κοίτησε τὸ χέρι, καὶ ἔπεσε πάλι με τὰ μούτρα στὴ δουλιὰ.

Οἱ ἄλλοι πῆγαν καὶ ἔκατσαν τραγῶφο στὸ λουλά.

Καὶ τὸ τραγοῦδι πῆρε πάλι φῶρα. Πῶ γερὸ καὶ πῶ σταραχτικό, εἰκοιᾶσε νὰ μὴν ἔβγαινε ἀπὸ ἀνθρώια χεῖλη, ἀλλ' ἀπὸ μαῖρα σπήθη ζολασμένων, πῶ καίγονται καὶ ψήνονται στὰ φλογισμένα τάρταρα...

Κι' ὁ Μπακουρέλιας ἀφῆσε καὶ πάλι τὴ δουλιὰ του, κοιτάξε κατὰματα τὸ Νότη, καὶ ἤρθε καὶ τοῦ τράνταξε τοὺς ὄμιους :

— Ἄζου δῶ, γὲ Νότη... Σοῦ μιλῶ τῶρα γὼ, ὁ Μπακουρέλιας ! Μὴ νταλαθερίζεσαι με βρομίες...

Ὁ Νότης χαμῆλωσε τὰ μάτια. Κ' ἔλεπτα τὴ κάρφοσε σὲ φῶς τοῦ κρηθίλου. Ποῦ καὶ πῶ δάγκωνε τὰ χεῖλη του μονάχα, σὰ νὰ τὸν ἔτρωγε μιὰ τῆμη μυστικὴ, πῶ δὲ μποροῦσε νὰ τὴν ἀποφύγει.

Κι' ὁ Μπακουρέλιας ἔξακολούθησε :

— Νάμιον ἐγὼ ἐδῶ, πᾶει καλὰ, Ἀλλὰ θὰ φύγω πάλι, σὲ τρεῖς μέρες, καὶ οὔτε ξαίρω πότε θάρθο πίσω... Εἶσαι κουνιάδος, καί, τὸ παραδέχομαι, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ βρεῖς καὶ τὸ μπλιά σου... Ἄζου ντέ, καὶ μένα, τὸ σοῦ λέω, καὶ μὴν κάνεις ὄλο τοῦ κεφαλιού σου, γιατί θὰ πέσεις ὄξω, νὰν τὸ ξαίρεις...

Ὁ Νότης τότε τοῦρριξε μιὰ βλοσυρὴ ματιὰ :

— Ἐγὼ τὰκανα καλὰ, γὲ Μπακουρέλια, καὶ εἶμ' ἄξιος καὶ νὰν τὰ βγάνω πέρα...

Ὁ Μπακουρέλιας σήκωσε τοὺς ὄμιους.
— Κάνε καλὰ, τί νὰ σοῦ πῶ καὶ γῶ ;...

Καὶ ξανατῆγε μέσα.

Ὁ Νότης γύρισε βαρῦς, καὶ ἔκατσε με τοὺς ἄλλους.

— Τί ἔγινε ; τὸν ρώτησε ὁ Νίκος

Ὁ Νότης δὲν τοῦ μίλησε. Κάθησε βουβός, σιλλογιόμενος. Ἐστρωψ' ἕνα τραγῶφο, καὶ τὸ σάλωσε, καὶ ὕπερα τ' ἀναψε, με νευρικῆς κινήσεις

Κι' ὁ Σκουπῆς ὁ Λιάς, πῶ δὲν φανόταν ὡς ἐκεῖνη τὴ στιγμή, πῆγε καὶ πῆρε τὸ μπαγλαμιδάκι, καὶ ἄρχισε, καὶ αὐτὸ, νὰ τσαγγρονίξει τὸ σκαπὸ πῶ τραγοῦδοσαν ὄλοι :

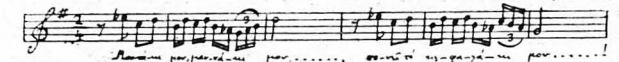
Ἐλα μου δῶ, χροσέ μ' ἀητέ, δὲ σ' εἶδα σήμερα καὶ ἔχτε.

Ἐλα, πουλι καὶ ἀηδόνι μου, νὰ γιατρευτοῦν οἱ πόνοι μου !

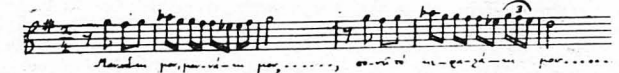
Λίωσαν τὰ χρόνια, λιώσανε, καὶ μεῖς δὲν ἀνταμώσαμε...

Ἄς ἀφήσουμε τὸ Νότη καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ ἄς πᾶμε τῶρα σὲ μὴν ἱστορία, ποῦγινε διὸ χρόνια πῶ μπροστά.

Ἐπῆρχε στὸν Περαία, παλαιότερα, ἕνας μεγάλος κλητεροματῆς, ὁ Τσοφονίκος, ἢ Μπαχός, με τ' ὄνομα. Εἶχε σκοποθεῖ, ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια, σὲ κάποιον φοβερὸ καθγὰ με τὴν ἀστυνομία. Ὁ Τσοφονίκος εἶχ' ἕνα κορίτσι, ἀπὸ γάμκ νόμιμο με μιὰ κοινὴ γυναῖκα, γάμο πῶ τὸν ἔκανε στὰ νᾶτα του, τὸν κερῶ πῶ πάλεινε ν' ἀνοῖξει μαγαζὶ — κάποιον κερφενδάκι σποῦ Τζελέτη — γερφενόπτας νὰ γίνε καλὸς ἀνθρώπος, προτοῦ τὸν πάρει γιὰ καλὰ ὁ κά-

Ὁ ἀέρας ἦταν μελωμένος ἀπ' τὴ βαριά θολούρα τοῦ κατινοῦ, ἀπ' τὶς ἔσπετες καὶ σφρυγῆτες ἀνάσες, ἀπ' τὴν ὄρη τὴ μερονδιὰ τὴς μούλιας, πῶ πλεμμωροῦσε, γῶφο, πῶς τοίχους τὴς σπηλιάς. Ἐνα κρηθίλου τρεμῶσθηε στὴν ἄρη, καὶ ἔτρωχε πέρα, στὰ σακωμένα βρογία, τὶς μεγαλιωμένες του οἰκῆς, πῶ πᾶιζανε, καὶ αὐτῆς, φανταστικά. Ἦταν καθισμένοι ὄλοι χάμου, σακωγιόμενοι σ' ἕνα στενὸν κούλο, ἄλλοι σταραχοῦδι, καὶ ἄλλοι πεσινοῖ διτῶλα, καὶ ἄλλοι τ' ἀνάσκελα, βαριά μαστογωμένοι, με τ' ἄπληνη, τ' ἀλλοῖθορα τους μάτια, σθησιμένα καὶ χαμένα σὲ κενό. Ἦταν οἱ περφοσότεροι ξιπόλοιποι. Κι' αὐτοὶ πῶ ἦταν καθισμένοι σταραχοῦδι, περνοῦσαν κάδε λίγο τὸ μαρκοῦτῶτα, ἕνας στὸν ἄλλο, με μονότονες κινήσεις, βαριές, μηχανικῆς, ληθαργικῆς. Κ' ἔκλειγαν, πῶ πᾶν πῶ τραγοῦδοσαν. Κι' ὁ πνιγρός, πηχτός κατινός ἀνέβαινε ντυσιάνι :

Κι' ὁ νερφῆς γυρογύριζε στὴ μέση — καὶ κείνοι ἦταν στωβαγμένοι γῶφο, καὶ ὄλο ροιφοσαν καὶ ἀρκομαχητά, σάν ἀνθρώποι πῶ κρηθῶν τὸν καῖμο τους, τὸν θάβαιν στὰ κατὰβασα τὴς γῆς, γιατί δὲν πρέπει νὰ βγεῖ ποπὲ στὸ φῶς, γιατί δὲν πρέπει νὰ τὸν δεῖ τὸ φῶς καὶ φοθηθεῖ... Μόνος ὁ Νταλαβέρης ἦταν σνιγτός στὴ μέση, καὶ φουοῦσε, πῶ καὶ πῶ, τὸ νερφῆ, καὶ ἔβαινε κάρφοινα, καὶ ἄλλαζε τοιμετζῆ. Καὶ τὸ μαρκοῦτῶτα γυρῆε στὰ διακωμένα στόματα, γύριζε χωρῆς νὰ κάνε σπάση, σὰ μιὰ μεγάλη ζολασμένη βροση, πῶ τὴ ζητοῦν, τὴ λαχταροῦν τὰ χεῖλη καὶ οἱ καρδιές, λὲς γιὰ νὰ πνῆζον τὸ βαρὺ τους ἄρη, καὶ ἔν' ἄλλο, πῶ βαρὺ καὶ πῶ κερῶ... Κι' ὁ γοαρός, ἀλλόκοτος σκαπός, ὄλο γερνοῦσε καὶ ξαναγερνοῦσε, καὶ ὁ καῖμῶς του, καὶ ἡ ἄλλοφροσύνη του, ἔκαθε καὶ βαθυβόλωνε τὰ βρογία. Καὶ τὸ κρηθίλου, φοβισμένο, σταραχοῦτε μέσ' στὰ σκοτεινά, κἀνοῦσε νὰ χορεῖοῦν οἱ σκαῖς — σὰ νὰ ζητοῦσε ἀπὸ κάποι μὴ βοήθεια, μέσ' στὸ πέλταγος ἐκεῖνο τοῦ καῖμου, πῶ τράνταξε καὶ σάρωνε τὰ πάντα :

Μαν-νά-κι μου μαν-νά-κι μου...
πο-νεῖ τὸ κε-φα-λά-κι μου... !

Ἦταν καὶ ὁ Μάκας, τὸ κλητεροματῆς, με τὰ μεγάλα σπῶνονα γῶφο στὰ μαῖρα μάτια, καὶ ἔσμιγε τὴν ψλὴ του τὴ φωνούλα, τὴν κρηστοαλλένια καὶ σταραχτική, μέσ' στὸ γενικό τὸ μερολοῖδι.

Τὴν ὄρ' αὐτὴ, χτεπῆσαν τὰ παιδιά. Τὰ τραγοῦδα σπῶματῆσαν με μιὰς. Ὁ Νταλαβέρης σπῶθῆκε ἀμέσως, καὶ δρασκελίζοντας χαμῆλωσε κομωμένους, πῆγε καὶ μᾶσῶνε τὴν πόρτα.

Τότε τὰ παιδιά μπίχανε μέσα, καὶ τράβηξαν ἀμύλητα στὸ βάθος. Ἦταν ἐκεῖ μιὰ δευτέρη σπηλιά, ἀκόμα πῶ στενὴ καὶ σκοτεινὴ. Μέσα κει βρισκόταν κάποιος ἀνθρώπος, πῶ κάπι πάλεινε μονάχος στὴ γονιά. Ἦταν κωμιὰ σαρανταριά χροῶν, ψη-

Ἄνθουλα

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΣ

ΟΙ ΧΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥΣ

Μιά φορά τρεις Χιώτες, βλέποντας τους διαβασμένους και πλούσιους πατριώτες των να μιλούν τα τουρκικά, νόμισαν πως χροστούσαν τη σοφία και τον πλούτο τους στο ότι ήξεραν την τουρκική γλώσσα κι' αποφάσισαν να τη μάθουν κι' αυτοί. Συμφώνησαν λοιπόν να πάνε στην Πόλη, να μείνουν κει μιά βδομάδα, να μάθουν τη γλώσσα και να γίνουν... γραμματισμένοι και... πλούσιοι.

Όταν έφτασαν στην Πόλη, πήγαν και κάθισαν σ' ένα χάνι και την άλλη μέρα βγήκαν ένα γύρο στην πλατεία για να μάθουν τουρκικές λέξεις. Το βράδυ που ξαναπήγαν στο χάνι, άρχισαν να λέει καθένας τους την τουρκική λέξη που είχε μάθει, γροίζοντας όλη μέρα.

Ο πρώτος είχε μάθει τη λέξη «ζαϊφ» που σημαίνει «βέβαια», ο δεύτερος το «πιτιρ άχτζέ-ιτζίν» που πάει να πη «για ένα άππορ» κι' ο τρίτος το «μπανάντα-άλ» που εξηγγείται «τάρα με και μένα».

Αμα έμαθώσαν, σκέφτησαν πως ήταν νοσή άζομα να γράσουν στην πατρίδα τους και πως έπρεπε να μείνουν άζομα μιά μέρα, για να τελειωθήσουν καλύτερα στη γλώσσα.

Βγαίνοντας άπ' το χάνι βρήκαν έναν άνθρωπο σιωπομένο. Στάθηκαν λοιπόν άπό πάνω του και τον κούταζαν μήπως τόν γροίζουν. Την ίδια στιγμή παρουσιάστηκε μερός τους ένας «ζαφατζέ», δηλαδή χοροφύλακας, και ρώτησε τόν ένα άπό τούς Χιώτες αν εσκότωσε αυτός τόν άνθρωπο.

— Ζαϊφ! άποκρίθηκε ο Χιώτης, θέλοντας να δείξη πως ξέρει τη γλώσσα.

Τότε ο χοροφύλακας γύρισε στο δεύτερο Χιώτη και τόν ερώτησε τουρκικά :

— Γιατί τόν εσκότωσε τόν άνθρωπο ο σίνφορός σου ;

— Μπιρ άχτζέ-ιτζίν! είπε εκείνος.

Τότε ο χοροφύλακας έπιασε τούς δύο Χιώτες και τούς πράβηξε για τη φυλακή.

Ο τρίτος Χιώτης, που είχε μείνει πωσω άπ' τούς άλλους δύο, βλέποντας τούς συντρόφους του να φεύγουν συνωδευόμενοι άπό τόν χοροφύλακα, φώναζε δυνατά : — Μπανάντα-άλ !

Ο χοροφύλακας τόν έπιασε τότε κι' αυτόν και τούς έβλεψε και τούς πρέσι μεζύ στη φυλακή. Την άλλη μέρα πήγε να τούς αναζηρή ο ίδιος ο παπάς, άλλ' επειδή δέν ήξεραν παρά μονάχα τις τρεις παραπάνω τουρκικές λέξεις, κάλεσε ένα δικηγόρο και κατόρθωσε μ' αυτόν τόν τρόπο να μάθη την αλήθεια.

Ο παπάς, ύστερ' άπ' αυτό, τούς εσυχώρησε και τούς άφησε ελεύθερους. Κι' οι Χιώτες έφυγαν άμέσως για την πατρίδα τους κατατρωμαγμένοι.

Κι' άπό τότε έγινε η πασίγνωστη παροιμία : «Την έπαθαν σάν Χιώτες», «την έπαθαν Χιώτικη».

το δρόμο. Τη γυναίκα του την είχε παρατήσει, κι' αυτή, κατόπι, έμεινε με κάποιον μαγαζαζή. Είχε μαζί της, πάντα, το κορίτσι —όσο τον χάρηκε, κι' αυτή, μιά μέρα, με τόν άντρα της. Είχαν κει πως τράβηξαν για την Κεφαλονιά, Είχε κάνει και μόν άλλη κόρη, εκείνη, όμως, πέθανε στην κούνια. Το κορίτσι έμεινε παντάρφανο, στους δρόμους. Δέ γύρισε κανείς να το κοστάζει. Τη μάζεψε κάποια γρημά γειτόνασσα, με τó σκοπό να την κρατήσει ψυχολογή, αλλά, και κείνη, δέν της φρόθηκε καλά, κι' η Φρόσω τόνωσε μιά νύχτα, της γρημάς, και πήγε κι' έπεσε θανάσι σε κάποιον σπίτι.

Στις άρχές, η Φρόσω ήταν φρόνημη. Είχε μάδρα μάτια, πολύ όμορφα, κι' είχε μάθει και καρπίσια γραμματάκια. Σε λίγα χρόνια, όμως, άλλαξαν τά πράματα. Έμπλεξε άσχημα με κάποιον κελουστή, που ήταν τότε στο λαμεναρχείο, κι' όταν εκείνος μεπατέθηκε άλλοι, την παράτησε στα χέρια του λουτρού, όπως συνήθως γίνεται σε τέτοιες περιστάσεις. Και καιρακιούλιντας διαρκώς, καθώς ήταν μόνη κι' άφορτάτευη, κατέληξε μέσα στα καφέ—κονσέρ. Έπειδή ήταν άζομα πολύ νέα, κι' ήξερε κάπως και να τραγουδεί, βρόθηκε, μιά μέρα, στής Γαζούς, το πιο επίσημο καφέ—κονσέρ της Τρούμπας.

Έκει τη γνώρισε, μετά πενή—έξη μήνες, κάποιον περιωραϊάτο πλουσιόταδο. Φαίνετα, την άγάπησε τρελλά. Θέλησε να την πάρει άπό κει. Κόντεψε, μάλιστα, να τη στεφανωθεί, αλλά έπεσαν στη μέση οι δικαί του, και γίνετα να πρόλαβαν τά πράματα. Και στο τέλος, πέφασε κι' αυτό. Μιά περιπέτεια, κι' αυτή, κοντά στις άλλες.

Έπειτα ήρθε η σειρά κάποιου άλλου πλού. Κ' έπειτα πλήθος άλλες ιστορίες. Κ' έπειτα πάλι. Ξαφινιά, βρόθηκε στη Σιμόνη και στην Πόλη. Έκανε τó κομμάτι της και κει. Μάζεψε καρπίσια παραδάκια, και σ' ένα χρόνο, πάλι ξαφινιά, βρόθηκε ξανά στον Πειραιά. Άλλά τώρα πιά δέν ήταν η Φρόσω : ήταν κι' Στέλλα η καρματιστή, άγλάστια τόν κέντησόν της νικτός, άστρα τόν ύπογειόν παραδείσόν!

(Ακολούθει)

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ

ΠΕΡΙΕΡΓΑ, ΑΝΕΚΔΟΤΑ, ΙΣΤΟΡΙΕΣ, ΑΣΤΕΙΑ

Πώς άνεκαλύπτετε άλλοτε ο δολοφόνος. Πρό του νεκρού. Μακάβριες διατυπώσεις. Ήδη και έδιμα τών αρχαίων Γαλατών. Ή πατρίς διαφέρων καρτών. Πώς άπεχτήσαν τά ραπάνια εύρα. Τά κακά ύστερνά τών βασιλέων, κτλ. κτλ.

Στη Γερμανία τα παλιά χρόνια, όταν έδολοφονείτο κανείς και ό φονεύς του έμεινε άγνωστος, ύπήρχε συνήθεια να γυμνώνουν έντελώς τó σωμα τού θύματος και να τó βάζουν μέσα σ' ένα γέροτρο. Μπορούσαν σ' αυτό ύπεχρεώνετο να περάσουν και να τó άγγίξουν όλοι όσοι ήσαν ύπιοτοι για τη δολοφονία.

Αν στην περίπτωση αυτή παρεμπόδιζε καμιά άπότωση κίνηση τών ματιών, τών χειλιών, τών χεριών, τών ποδιών ή οποιαδήποτε άλλου μέλους τού σωματος τού θεωρουμένου ύπόπτου ή αν τύχαινε να ματώσει ή πάρηγι τού πτώματος, αυτός τού άγγίξει έκείνη τη στιγμή τó νεκρό έθεωρείτο ένοχος και έθανατοϋτο.

Έπίσης και στη Γαλλία παλαιότερα, οι δικασταί, προκειμένου να ανακαλύθουν ένα δολοφόνο, τόν πήγαιναν μπροστά στο θύμα και τόν ανάγκαζαν να τó πιύση άπό διάφορα μέρη για να χρίνουν άπό την έκφραση του αν ήταν ένοχος ή όχι.

Οι αρχαίοι Γαλάται συνήθιζαν να βάζουν στα μαλλιά τους μιά πομάδα, κτισμένη άπό λίπος άγριογιδιού και στάχτη φηρού. Όταν έπιγαιναν στη μάχη, κολλούσαν επάνω άπ' τα μαλλιά τους μιά μαζαριά κοκκινόχρωμη χαιτή που τούς έδινε άσφαμένο και τρομερό άνάστημα.

Οι άνωτέρω δικαστικοί άρχοντες τών Γαλατών κατά τις ήμέρες τών μαρτύρων έπαιδραζήσαν τά γένεια και τά μαλλιά τους με ψήγματα χρυσαφού και φορούσαν ρούχα παρδαλά.

Όταν μιά Γαλιάνη κόρη έρχόταν σε ήλικία γάμου, ο πατέρας της προσκαλούσε σε τραπέζι τούς καλύτερους νέους της περιφερείας και έδινε στην ύποψηρία νύφη τó δικαίωμα να διαλέξη ή ίδια όποιον ήθελε.

Όταν δικαζόταν μεταξύ τών Γαλατών κανένας παρδαφωτός, ή ποιήη τόν έξημέτατο άπ' τó λόγος του. Όσο δηλαδή περιωσώτερο παγός ήταν ο δικαζόμενος, τόσο πιο άσχημη ήταν κι' ή ποιήη του.

Τό σκόρδο κατάγεται άπό τη Σικελία. Τα κωικά πρωτοεφεύθησαν στην Αίγυπτο.

Ή μελιτζάνες προήλθαν άπ' την Άφρική. Τα ροδάκινα, τά καρδιά και τά μήλα έχουν πατρίδα τους την Περούα.

Τά ροπανάκια τέλος κατάγονται άπό τη Νόβο Εβρώπη. Όταν τά πρωτοεφεύθησαν δέ στην Ελλάδα δέν είχαν ούρα. Την ούρα την άπότρησαν σιγά—σιγά στον τόπο μας, λόγω τού κλίματος ή κάποιες άλλες αίτιας.

Κάποιος Άγγλος είχε την ύπομονή να καταρτίση στατιστική περι τού τέλους της ζωής 2.500 βασιλέων και αυτοκρατόρων, οι όποιοι έανθρόνησαν 74 έθνη. Συμφωνα λοιπόν με τις παρατηρήσεις του, 300 άπ' αυτούς άνεπαράτησαν, 64 καθρέθησαν, 28 αυτοκτόνησαν, 24 παρφερόνησαν, 100 σκοποώθησαν σε μάχες, 123 συνελήφθησαν άπ' τούς έχθρους των, 25 βασανίστηκαν και θανατώθησαν, 150 δολοφονήθησαν, 108 άπαγχονίστηκαν ή άποκεφαλίστηκαν και πολύ λιγώτεροι άπό τó ένα τρίτο πέθαναν άπό φυσικό θάνατο.

Σε κάποιον ξενοδοχείο της Καλιφόρνιας ύπήρχε άλλοτε κολλημένη ή παρακάτω είδοποίησις :

«Παρακαλούνται οι αξιότιμοι πελάτες να... μη δέρουν τούς ύπαλλήλους!».

Σ' ένα ξενοδοχείο πάλι τού Λονδίνου ύπήρχε αναρτημένη ή ακόλουθη έγγραφική :

«Απαγορεύεται στους πελάτες να φιλοϋν τις ύπηρετίες στη σκάλα, γιατί άφίνουν τά πιύτα που βαστούν και πέφτουν και σπάνε!».

Σ' ένα ξενοδοχείο τέλους της Άμερικής ύπάρχει και σήμερα κρεμασμένη ή έξης είδοποίησις :

«Παρακαλούμεν εσθεάτως τούς ευγενείς πελάτες μας να μη πλαγιάζουν με... τά παπούτσια τους!».

